

Asia: Metsätalouden tulosperusteiset tuet työryhmän muistio. VN/24437/2024. Maa- ja metsätalousministeriö, 4.4.2025.

Suomen ilmastopaneeli

Raisa Mäkipää, Marja Salo (sihteeristö)

Taustaa

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 19.9.2024 Metsätalouden tulosperusteiset tuet työryhmän. Työryhmän tavoitteena oli löytää uusia tapoja edistää kestävää metsätaloutta 2030-luvulla voimaan tulevassa kannustejärjestelmässä. Työryhmän tehtävänä oli laatia esitys ympäristöllisten tarjouskilpailujen hyödyntämisestä ja tulosperusteisuuden soveltamisen mahdollisuuksista metsätalouden kannustejärjestelmässä. Työryhmän toimeksiannon mukaisesti työryhmä on tarkastellut useita vaihtoehtoja ja esittää neljä idean testaamista pilotoimalla. Lisäksi työryhmän tarkasteli, onko ehdotuksia mahdollisia toteuttaa valtiontukisuuntaviivojen puitteissa.

Suomen Ilmastopaneelin näkemykset

Työryhmän raportissa käydään perusteellisesti läpi kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa esitetyt mahdollisuudet luoda tulosperusteisia tukia ympäristöhyötyjä tuottaviin metsätalouden toimenpiteisiin.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta vaikuttavimpia metsätalouden toimia ovat kiertoajan maltillinen pidentäminen ja nykyistä suurempi kasvatustiheys, metsien lannoittaminen, avohakkuiden välttäminen suometsissä ja säästöpuumäärän kasvattaminen. Lisäksi metsien hiilivarastoa kasvattaa suojelualueiden perustaminen ja päästöjä vähentää metsäkadon hillitseminen erityisesti suometsien säilyttäminen puustoisina metsinä.

Työryhmän pilotoitaviksi ehdotettujen toimen joukossa ei ole näitä ilmastonmuutoksen kannalta vaikuttavimpia keinoja. Tätä voidaan pitää menetettynä mahdollisuutena.

Ehdotetuista toimista suojavyöhykkeiden jättämisellä voi olla myönteisiä vaikutuksia metsien hiilivarastolle ja soiden ennallistaminen voi johtaa soiden hiilivaraston kasvuun ja päästöjen vähenemään. Nämä eivät kuitenkaan ole tehokkaimpia metsätalouden keinoja hillitä päästöjä tai kasvattaa nieluja, mutta toimilla on kiistatta muita myönteisiä vaikutuksia.

Pilotoinnin osaksi on esitetty myös paikkatietoaineistojen kehittämistä. Nykyisin käytettävissä olevien paikkatietoaineistojen rinnalle on jo valmistumassa esimerkiksi turvemaiden ja ojen luokitteluun entistä tarkempia paikkatietoaineistoja. Ne ja uudet kehitettävät paikkatietoaineistot yhdessä aineistojen käyttöä tukevien työkalujen kanssa tukevat tulosperusteisten tukien luomisen lisäksi myös suoalueiden käytön suunnittelua, joka voi edistää myös ilmastotavoitteita esimerkiksi auttaessaan tunnistamaan kohteet, joilla ojituksia ei tehdä ja siirrytään jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen tai alueen vedenpinta nostetaan tulvasuojelun ja vesiensuojelun vuoksi.

Työryhmä on tarkastellut erilaisia tukimalleja ja esittää että testattaisiin erilaisten tukimallien toimivuus ja vaikuttavuus. Tarjouskilpailujen ja vuokran maksamisen ympäristöhyötyjen tuottamisesta testaaminen on kannatettavaa ja voi tuottaa ilmastotoimiinkin soveltuvia toimintatapoja, vaikka itse toimet eivät ole tässä pilotoinnin kohteena.